

Svatá Anežka Česká

Pocházela z přemyslovského rodu v Čechách. Jako královskou dceru ji chtěli několikrát provdat nejen za krále, ale i za císaře. Ona však dala přednost službě poníženému Kristu a životu v dokonalé chudobě. Založila špitální bratrstvo, z něhož se díky jí stal řád křižovníků s červenou hvězdou, a první klášter klarisek v Praze. Po 46 let zde žila jako strážný anděl národa. Jak napsal Jan Pavel II.: "*Sytila hladové, ošetřovala nemocné, pečovala o přestárlé, povzbuzovala bezradné a tak byla schopna šířit pokoj a smíření, dodávat útěchu a vlévat novou naději.*" Zemřela s pověstí svatosti a se svatořečením mohl národ pocítit její přímluvu při osvobození od totalitního režimu.

Po přemyslovském knížeti sv. Václavu převzal vládu jeho bratr Boleslav I. a jeho syn vládl do roku 999. Jako první český král je uváděn jeho potomek třetí generace Vratislav II., který byl korunován r. 1085. Druhým českým králem se v r. 1158 stal Vladislav II. Mezi vládou českých králů vládla knížata až po Přemysla Otakara I., který byl korunován 24.8. 1203 a stal se otcem Anežky.

Anežka se narodila asi 20.1. 1211* v Praze, jako 13. dítě tohoto krále a 9. dítě matky Konstancie Uherské. Ta se za Přemysla provdala r. 1199, poté co v předchozím roce zapudil po 20letém manželství svou první ženu Adlétu Míšeňskou se svými čtyřmi dětmi. Jako formální důvod král použil čtvrtý stupeň příbuzenství. Někteří historikové za pravý důvod uvádějí "nespoutanou smyslnost." Adléta byla nakrátko znovu přijata manželem Otakarem I. za politického nátlaku v letech 1204-1205. Toto vše mohlo mít vliv na rozhodování Konstancie i dcery Anežky, které si později uvědomovaly potřebu oběti za hříchy rodu. Adléta zemřela asi dva týdny po narození Anežky, když předtím žádala papeže Inocence III. o zneplatnění rozluky s Otakarem I. a zajištění nástupnických práv pro jejich již dospělého syna Vratislava. Politika hrála hlavní roli v jednání otce, který Anežku v útlém věku 2x zasnoubil. Ve třech letech s Boleslavem Slezským, synem knížete Jindřicha Bradatého a v osmi letech s Jindřichem, synem císaře Fridricha II. Po prvním zasnoubení byla poslána na výchovu do cisterciáckého kláštera v Třebnici, který založili rodiče jejího snoubence, Hedvika (pam. 16.10.) a Jindřich Bradatý. Jejich dcera Gertruda se stala představenou tohoto kláštera. Hedvika je označována za tetu Anežky. Když v roce 1216 první snoubenec Anežce zemřel, byla poslána zpět do Prahy k rodině. Brzy poté byl k její výchově vybrán premonstrátský klášter v Doksanech, založený jejími prarodiči, zejména královnou Gertrudou. Asi po dvou letech byla z kláštera odvolána, protože ji otec znovu zasnoubil a r. 1219 musela na výchovu do Vídně, kde na vévodském dvoře císařova rádce Leopolda VI. Babenberského, měla být připravována pro svého snoubence. V roce 1224 začal Přemysl naléhat na uzavření sňatku, ale mladý král Jindřich na sněmu v Ulmu prohlásil, že si Anežku nikdy nevezme. Anežka na události, pravděpodobně spojené s intrikami a diplomacií, vliv neměla, ale svou situaci přijímala ve víře. V roce 1226 se Přemysl chtěl pomstít Leopoldovi, ale pod vlivem kazatele Kohrada z Hallu mnozí z jeho vojska odcházeli na křižáckou výpravu. Když Přemysl kazatele v Lokti dopadl a rozhodl se ho usmrtit, Anežka s pláčem vystoupila na jeho ochranu. Protože žádal o zpovědníka, před připraveným katem ho zvedla ze země a odvedla do kaple. Prokázala neohroženost, soucit a otce nakonec uchránila před spácháním vraždy. V dalších letech bylo ještě dvakrát jednáno o jejím sňatku. O její ruku žádal anglický král i ovdovělý císař Fridrich II.. Anežka však řekla "ne", protože její srdce bylo připravené říct Bohu "ano" ke zcela odlišnému životu. Tajně se obrátila o pomoc k samotnému papeži Řehoři IX. a ten její rozhodnutí pro zasvěcený život schválil, pochválil a požádal císaře o pochopení.

Anežka se vroucně za své povolání modlila a za pomoci duchovních rádců dozrávala. Z životopisů svatých na ni mělo velký vliv zejména vyprávění o hrdinném životě sv. Alžběty Durynské (pam.17.11). O způsobu řeholního života sv. Františka a sv. Kláry se asi dozvěděla v souvislosti s působením minoritů od r. 1224 v Praze. V roce 1233 založila s vlastní matkou v Praze, v blízkosti kostela sv. Haštala, špitál sv. Františka, chudobinec a útulek pro pocestné. Zároveň k péči o nemocné založila špitální bratrstvo a v zápětí založila klášter Na Františku, který financovala ze svého věna. Prvními řeholicemi zde byly klarisky z Tridentu s 9ti pannami z lepších pražských rodin. Anežka vstoupila do řádu 11.6. 1234, ve 24 letech. Po složení věčných slibů se Na Františku z vůle papeže stala abatyší. Vynikala starostlivostí o pravého františkánského ducha a plna radostí pomáhala chudým. Udržovala písemný styk s pozdější světící Klárou z Assisi. Ta ji povzbuzovala k vytrvalosti a k dalším ctnostem. Nabádala ji, aby sloužila hrdinsky z lásky k Bohu, hledíce na Ježíše Krista jako do zrcadla, ve kterém září blažená chudoba, svatá pokora a nevýslovná láska, jak vzpomněl papež při Anežčině kanonizaci. Anežka je jedinou ženou, která založila i mužský řád. V roce 1237 papež Řehoř IX. na její žádost potvrdil pražské špitální bratrstvo jako rytířský řád Křižovníci s červenou hvězdou (OCr.- *Ordo militaris Crucigerorum cum rubea stella*). Anežčin bratr,

Svatá Anežka Česká

král Václav I., nejednou u ní hledal radu. V roce 1249 zprostředkovala jeho usmíření se synem Otakarem II.

Podle životopisců byla Anežka obdařena "jasnozřivým viděním" a mocí konat zázraky. Např. předem viděla smrt krále Přemysla Otakara II. na Moravském poli. Zázračně pomáhala trpícím, sužovaným nemocí a hladem. Vedle náhlých uzdravení je popisován na její přímluvu i zázrak objevení jídla v klášteře za doby velké nouze a hladovění, kdy český národ byl ponižován od Braniborů. Rozdávala naději a povzbuzení. Sama byla v utrpení velmi trpělivá, vynikala mimořádně velkou pokorou a láskou, pro které měla vzor v Ježíši. Nelze přehlížet její důvěru a hlubokou úctu k eucharistii. Právě pro zde jmenované ctnosti se jí dostalo mnoho milostí, kterými českému národu pomáhala a pomáhá. Po 46 let života v klášteře byla oporou všem spolusestrám. Modlitbou doprovodila na věčnost všechny své blízké a zemřela v postní době, jak předpověděla, v pondělí 2. března okolo třetí hodiny odpoledne, ve věku asi 70ti let. Pohřbena byla v neděli 15.3. 1282 v kapli Panny Marie, mezi oratoří a kněžištěm kostela sv. Františka. Její ostatky však byly odtud přeneseny na neznámé místo. Jako důvod je udáváno zrušení kláštera za Josefa II.

Od své smrti byla Anežka ctěná jako světice. O její svatořečení se však žádalo marně po 700 let. K potvrzení její úcty došlo po složité dlouhém procesu 3.12. 1874 papežem Piem IX. a k její kanonizaci 12.11. 1989 papežem Janem Pavlem II.. Kanonizace se dává do souvislosti s návratem svobody skrze "sametovou revoluci" o pět dní později a pro český národ začalo oživení náboženského života, ale o vytrvalost ve víře a správné pochopení svobody jakoby ji prosil nedostatečně.

